

Motion till riksdagen

1989/90:Ub702

av Arne Kjörnsberg m.fl. (s)

Förskollärarytbildning i Borås

Riksdagen beslutade 1984 att förskollärarytbildningen i Borås och Uppsala skulle läggas ned. Detta beslut grundades på prognoser om att många förskollärare skulle bli arbetslösa om inte utbildningsvolymen minskades.

Numera är de flesta överens om att prognoserna redan när beslutet togs var föråldrade. Tvärtom är det så att bristen på förskollärare är ett skäl till att barnomsorgen, i varje fall i vissa kommuner, inte kunnat byggas ut på planerat sätt.

Efter förslag från regeringen har riksdagen varje år sedan 1986/87 ökat antalet nybörjarplatser. Utbildningen finns innevarande år på 18 universitet och högskolor. I Uppsala återupptogs utbildningen 1989.

Ett tiotal högskoleorter har fått ökat antal utbildningsplatser de senaste åren. Av för oss fullständigt outgrundliga skäl har dock inte förskollärarytbildningen återupprättats vid högskolan i Borås. De enda insatser som gjorts för att i någon mån tillgodose behovet av utbildad barnomsorgspersonal i Sjuhäradskommunerna är utlokalisering av 30 nybörjarplatser från universitetet i Göteborg till Borås vid tre tillfällen, höstterminerna 1987 och 1988 samt vårterminen 1990.

Detta har dock inte på något sätt motsvarat behoven. Detta i sin tur har lett till upprepade, starka, samordnade krav från kommunalpolitiker i samtliga sju kommuner i Sjuhäradsbygden om hur nödvändigt det är att förskollärarytbildningen på nytt påbörjas i full omfattning vid högskolan i Borås. Otaliga är de skrivelser, med bl.a. statistik visande behoven av utbildad personal, som sänts till UHÄ, Utbildnings- och Socialdepartementen. Dessvärre har dessa, enligt vår mening mycket välgrundade, framställningar inte lett till några mer konkreta åtgärder än de tillfälliga utlokaliseringarna.

Nuläge:

1. Det finns ett stort och mycket väldokumenterat behov av utbildad förskollärarytpersonal i Sjuhäradsbygdskommunerna. Utan en permanent lokalisering av denna utbildning till högskolan i Borås omöjliggörs utbyggnaden av barnomsorgen till full behovstäckning 1991 i de berörda kommunerna. Det är dessutom svårt att upprätthålla en fungerande vidareutbildning och det är utomordentligt svårt att hitta kompetent personal i samband med ledigheter, sjukfrånvaro, vidareutbildning och personalomsättning. I högskolans anslagsframställning 1990/91 beräknas behovet av förskollärare och fri-

tidspedagoger de närmaste åren i Borås och övriga sex kommuner i bygden uppgå till minst 350–400 personer. Vad gäller utbildningen vid universitetet i Göteborg vill vi nämna, att även om samtliga förskollärare som utexamineras från denna utbildningsanstalt väljer att börja arbeta inom Göteborgs kommun skulle personalbristen inom denna kommun förbli besvärande under lång tid framöver. Bristen på personal är stor i hela Västsverige.

2. Intresset för att studera till förskollärare vid högskolan i Borås är mycket stort. Vid de tre tillfällen under senare år som utbildningsplatser utlokaliserats till Borås har det varit mellan fyra och sju sökande till varje plats. Antagningsgränserna har legat mycket högt. Som exempel kan vi nämna de gränser som gäller den intagning som gjordes inför starten av utbildningen våren 1990:

Kvotgrupp:	D1	1	D2	2	3	4A	4B
	4.5	5.9	4.1	6.0	4.7	2.0	2.0

Siffrorna är i samtliga fall högre än på någon annan av de orter som får tillfälle anordna förskollärarytbildning. Som framgår av ovanstående finns det alltså ett stort och kvalificerat antal sökande till denna utbildning vid högskolan i Borås.

3. Den förskollärarytbildning, som efter beslut i riksdagen 1984, lades ner i Borås hade utvecklats och växt sig stark under en lång följd av år. Det fanns kompetent personal och högskolan hade bara något år tidigare flyttat in i nya ändamålsenliga lokaler. Flertalet av de lärare som friställdes genom nedläggningen har numera gått vidare till andra yrken, men många har fortfarande sin huvudsakliga sysselsättning inom utbildning av barnomsorgspersonal. Fyra lärare, två med ordinarie tjänster, är fortfarande knutna till högskolan i Borås. Dessa lärare ägnar sig framför allt åt uppdragsutbildning. Två andra lärare är bosatta i Borås, men är numera anställda vid Institutionen för metodik vid Göteborgs universitet. Dessa båda lärare medverkar i de utlokaliserade grupperna. Det finns således fortfarande en kärna av mycket kompetenta lärare som omedelbart kan ta ansvar för genomförandet av en till högskolan i Borås förlagd förskollärarytlinje. Som vi redan nämnt finns ändamålsenliga lokaler.

Det finns dessutom en väl fungerande administrativ service. Verksamheten vid högskolan i Borås är anpassad till de krav förskollärarytutbildning kräver och samarbetet med de institutioner som krävs för praktik är välutvecklat och mycket gott. Detta innebär sammanfattningsvis, att jämfört med alternativet utlokalisering från Göteborg innebär förskollärarytutbildning med Borås som bas mer utbildning för samma pengar.

4. En permanent placering av förskollärarytutbildning i Borås har också viktiga sekundära effekter bl.a. genom att detta skulle innebära ett väsentligt tillskott till högskolans totala utbildningsmiljö. Med återupprättande av förskollärarytutbildning med förslagsvis 60 nybörjarplatser varje år skulle den beteendevetenskapliga kompetensen bland högskolans lärare åter stärkas och komplettera den tekniska, ekonomiska och humanistiska kompetens högskolan nu har.

5. Antalet nybörjarplatser på förskollärlinjen:

1987/88	3 006
1988/89	3 216
1989/90	3 276

Inför 1989/90 föreslogs även en utökning med 30 platser i Göteborg för eventuell utlokalisering till Borås. Beslut om detta fattades av utbildningsdepartementet först den 16 november 1989 och ledde som ovan nämnts till antagning i december och kursstart i januari 1990. Inför 1990/91 föreslås att 100-poängsutbildningen utökas med 150 platser fördelade på 18 platser i Eskilstuna/Västerås, 12 i Linköping, 30 i Halmstad, 30 i Luleå samt 60 vid en nyinrättad förskollärlinje i Trollhättan/Uddevalla. Det totala antalet platser efter ökningen blir 3 426. Tilldelningen till Göteborg är oförändrad jämfört med 1989/90, vilket alltså innebär att ökningen i Göteborg genom regeringsbeslutet i november 1989 tas tillbaka och därmed blir en engångsinsats.

Den nuvarande ordningen, som har inneburit att utlokalisering skett höstterminerna 1987 och 1988 samt vårterminen 1990, innebär naturligtvis ingen bra lösning. Den har ju inneburit att ena året blir det utbildning, andra året blir det det inte och tredje vet man inte. Planeringen, bl.a. för kommunerna, omöjliggörs.

Som exempel på hur situationen är vill vi nämna att Borås kommun sänt tjänstemän från socialförvaltningen till Norge för att där söka förskollärare till barnomsorgen i kommunen.

Slutsats:

Efter det att Uppsala nu återfått den genom beslutet 1984 där nedlagda utbildningen återstår nu endast Borås av de orter som tidigare hade denna utbildning. Under senare år har ett tiotal högskoleorter fått ökat antal utbildningsplatser för förskollärlinjeutbildning. Trots detta har Borås lämnats utanför. Enligt vår mening är nu det enda rimliga, att en förskollärlinje med 60 nybörjarplatser förläggs till högskolan i Borås fr.o.m. hösten 1990.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förläggning av förskollärlinjeutbildning till högskolan i Borås.

Stockholm den 25 januari 1990

Arne Kjörnsberg (s)

Lahju Exner (s)

Berndt Ekholm (s)